МАНИФЕСТ

НА

АСНОМ

АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ ЗА НАРОДНО ОСЛОБОДУВАЈНЕ НА МАКЕДОНИЈА

1944

МАНИФЕСТ
НА
АСНОМ
АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ ЗА НАРОДНО ОСЛОБОДУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Македонски народ

Во дните на најголемите световни сатресенија, во времето на најкрвавата борба на македонскиот народ, твоето прво Народно Собрание израснало от крвта и животите на најарните твои синови, од твое име излегува пред лицето на цел свет да каже на пријатели и душмани, на сојузници и окупатори, на блиски и далечни, оти македонскиот народъ е решен да заживее слободен живот и оти никаква сила на светот не може да му застане на неговиот пат кон полна национална слобода.

Во моментот кога картечниот оган на нашите бригади го уништава крвавиот окупатор од Куманово и Струмица до Тиквеш и Дебар, кога нашата борба оди кон својата највисока точка и кога нејзиниот успешен крај стана јасен за секого, првото македонско Народно Собрание излегува со прокламацијата за полна национална слобода на нашиот народ.

Македонски народе,

Овија исторически печалби кои ти ги оповестува твоето прво Народно Собрание не се ни случајни ни аризани. Тиа са плод од реки пролеана крв и од купишта коски посејани од едниот до другиот крај на Македонија. Во петвековното ропство разни поробувачи е грабеа твојата

земја и го поробува твојот народ. Единствено средство које не можеше да ти биде ограбено, беше борбата. Таја остана најсилното оражие во твоите раце и ти помогна да не бидиш избрисан како народ.

Во славните денови на Илинденското востание и Крушевската република ти разбра колкава е силината на това оражие. Илинденското востание откри пред цел свет колку е тврда твојата решеност да не бидишъ роб на никого, ами да заживееш како слободен народ. Илинденската епопеја ти покажа и тебе колку е силна твојата тупаница кога се подигна за извојуване на слободата. И токмо таја сила ги заплаши твојте скриени и отворени душмани — империјалистите од комшиските балкански држави. Уплашени од таја борбена сплотеност тие се опитаја со својата отровна пропаганда да те разединат за полесно да те поробат. И благодарение на предатели и изменици во твоите редови, ти ја дочека решителната 1912 год. разединен, закрвавен, неорганизиран и твојата земја бидува разделена мегју империјалистичните грабители. Во 1918 г. сè повторува срамната делба на Македонија и ти не куртули од јаремот на робството.

Македонски народе,

Впрегнат во невидено економско ропство, одречен како народ, обезправенъ политички, заостанал просветно ти беше през 23 годишниот живот под велико-српското робство доведен во положение на колониален народ. Србизирането стана националното гесло на белградските реакционари, занданите, — нивното единствено умиротворително средство, економскиот грабеж — нимниот стопански принцип. Това што те одржа за тие тежки години, това беше твојата борба против великосрпските грабачи и нивните македонски измекјари. Во таја борба ти прогледа и узреа политички, во неа ти си ги најде својте најдобри сојузници. Това беа другите поробени народи на Југославија. Това беше и братскиот српски народ, зад чие

име се крије поробувачите од белградската чаршија. Во борбата против великосрпските повелачи, ти го искова своето братство со другите народи на Југославија. Това братство покрај твојата борба, стана уште една гаранција, за спечелване на слободата.

Македонски народе,

Со подлиот напад на германо-фашиските империјалисти во 1941 год., Југаславија бидува прегазена, а Македонија за четврти пат во 30 години поделена мегју фашистките јатаци на Хитлера.

Под велико-бугарската окупација настанаја најтешките години на македонскиот народ.

Грабежот зема невидени до тогај размери — македонското селско стопанство бива исцело ставено во услуга на Хитлерова Германија. Дирижираниот стопански грабеж ги рашири своите крила над Македонија. Не остана произведение од селското стопанство, које можеше да куртули од реквизиционата експлоатација. Селаните беа бутнати во понорот на бедата. Со ним заедно тонеа во мизерија сите други сасловија. Целото македонско стопанство беше подложено на најбесрамен грабеж за сметка на фашистката Германија. Бугарските фашиски измекјари се преобрнаја во најверни кучина на Хитлера. Спекулата стана неписан закон. Македонија беше стопански изцрпена. Македонскиот народ потона во до тогај невидена беда.

Дури на една страна се трубеше неуморно старата поробувачка песма оти македонски народ немало, оти ние сме биле асли Бугари, на друга страна се полнеа занданите со честните синови на Македонија, а во полицејските участаци со инквизиторски методи се мачеа народните борци. Војно-полевите судови работеја усилено, интерациите обухватаја цели села и околији, на бесилките увиснаја најдобрите синови на Македонија. Крвожадниот фашиски окупатор тргна кон физичкото истре-

буване на македонскиот народ. Модерните Хуни ги надминаја во крволочиата најсуровите турски катили.

Македонски народе,

През долгите години на робството, тежката стварност те научи оти ти против подлите поробувача имаш само едно сигурно оражие: борбата. И ти машки го стегна това оражие. Во позивот на КП на Југославија за борбата, ти ја чу савеста на најдобрите твои синови. Во нејзиниот револуционарен дух ти ја осети бунтовната силина на еден поробен народ. Во нејзината организациона стегнатост ти го виде твојот тврд водач и умен организатор. Во нејзината доследност ти виде гаранција оти борбата ке биде изведена до победоносен крај — и ти не се поколеба да тргнешъ со смелиот водач и организатор.

Револуционите традиции на Илинден пак ожвеа. Настануват наj славните години во твојата историја, настанува епопејата на светата народно-ослободителна борба, во која ти се препороди како народ и се осети способен да си ја земиш садбата во собствените раце. Во неравната борба, во која ти влезе смело, израсна од малите партизански одреди првата во твојата историја — Народно ослободителна војска, која го прослави македонското име по цел свет и стана страх и трепет за фашискиот окупатор. Сјајните победи при Кичево, Дебар, Тушин, Ристовец, Злетово, Кратово, и Струмица са славна историја на твојата војска. Ослободувањето на Македонија е најзиниот свештен завет. Надахната со љубовта за својот народ, запоена со духот на Делчев, одушевена со борческиот елан на Тито, твојата војска ке го исполни тој свештен завет и нема да го испушти оражието од рацете дури последниот окупаторски војник не биде избркан од нашата татковина, дури последниот военен престапник и предател не добие заслуженото наказание и дури слободата не биде исцело извојувана и осигурена.

Македонски народе,

Изненаден од твојата сплотеност, исплашен од смелите удари на твојата војска, поганиот фашистички окупатор разбра оти сам нема да може да се додржи во Македонија. По стариот обичај на сите поробувачи, тој побара и најде гнасни изроди, готови за фрлената коска да го продадат собствениот народ. Чкатровци и Гузеловци, Китинчевци и Ципушевци се надпреваруват кој посрамно да те продаде. Од шпионското служене на фашистичкиот окупатор овие одвратни јуди стигнаја до организиране на банди составени од најкриминални албански и домашни елементи, за борба против нашата Народно-ослободителна војска, за крволочното избиване на мирното македонско население и за палење на македонски села.

Уплашениот фашистички окупатор сега ја фрла и последната карта во борбата против македонскиот народ. Крволочната банда на Ванча Михајлов, потоната во невината крв на толку македонски синови, пак се јавува на предателската сцена, овој пат на чело со познатиот фашистички агент Александар Станишев. Професионалните убици од софијските улици прават сега јалов опит со терористични јадра од коцкари и пијаници да ја отежат праведната борба на македонскиот народ за слобода.

Во борбеното единство на македонскиот народ со другите народи на Југославија, овие погани, изроди ја гледаат најголемата опасност за своите противнародни планови. — Удирајки бесно против српскиот народ, тие сакаат да удрат против единството на братските народи во Југославија, да го оделат македонскиот народ од нив, да го осамотат во борбата и изолиран од неговите сојузници полесно да го уништат. Со својата бесна кампања против маршал Тито тие се опитаја да го отделат македонскиот народ од гениалниот водач на народно ослободителната борба и да ја закопат за вечни времина слободата на македонскиот народ. Фрлајки лаги и одвратни

клевети против нова демократска и федеративна Југославија, тие сакат да го турнат македонскиот народ во поразениот лагер на фашистите и да го дотерат утре на оптуженичка клупа заедно со фашистичките злочинци.

Велико-српските хегемонисти на Дража Михајлович и Милан Недич демаскирани како слуги на окупаторот и отфрлени од српскиот народ, презрени од демократската светска јавност, разбиени исцело во Македонија, притаени во разни германски предпријатиа, дебнат момент да се фрлат на македонскиот народ и пак да го прегнат во јаремот на белградските шовинисти.

Во западна Македонија уште живеат албанските фашисти околу криминалците Џемо и Мефаил. Подпомогнати од Чкатровци и Коцаревци палат тие македонски села и крволочно го избиваатъ македонското население.

Сите овие бракја во криминалот и душмани на македонскиот народ са верни слуги на истиот господар — крволочниот Хитлер. Но ти брзо ги откри пеколските планови на овие злочинци и им даде достоен одговор. — Немилосрдната борба против фашизамот и крвавиот великобугарски окупатор, то беше твојот одговор на нивните опити да те впрегнат во јаремот на фашиското ропство. — Разбивањето на контрашките банди уште во нивниот зародиш, то беше твојот одговор на нивниот опит да го разделат македонскиот народ и да е удушат неговата борба.— Нераздружимото братство и единство со другите народи во Југославија, то беше твојот одговор на нивните опити да те осамотат во борбата. Изградувајне на нова, демократска и федеративна Југославија на чело со маршал Тито и твојата сплотеност во редовите на народно ослободителниот фронт на Македонија то е твојот одговор на сите планови на великосрпските хегемонисти и разбојничките прохтеви на големоалбанските фашисти.

То е денес твојот одговор на сите овие душмани — твојата праведна борба за слобода. Утре никаква сила нема да ги спаси овие продадени души од немилосрдниот

народен суд. Никаква сила нема да ја запре твојата осветничка тупаница да ги разбие главите на овие гнасни изроди и подли поробувачи. Никаква сила нема да ја намали твојата величанствена борба за слобода. Борбата за твојте праведни идеали се најдува пред победоносен крај, пред полната национална слобода.

Македонски народе,

Од тешките борби и пролеената крв на најдобрите македонски синови изникна денес првото Народно Собрание, то е симбол на твојата слобода и изразител на твојот суверенитет, и ја прокламира пред цел свет полната национална слобода на македонскиот народ во првата слободна македонска држава.

Вековниот идеал на македонскиот народ се постигнува. За прв пат после Самоила македонскиот народ створи своја собствена држава; за прв пат македонскиот народ ќе се осети во Македонија како во своја кукја; за прв пат тој станува не дребна пара во сметките на грабежливите сили, ами слободен народ во слободна држава. Това е најголемата придобивка во историјата на нашиот народ, спечалена во гигантскиот антифашиски фронт со крвта на најдобрите синови на Македонија и со помошта на другите народи на Југославија, осигурена во нова федеративна заедница на народите во Југославија.

Тргвајќи од животните интереси на македонскиот народ, од неговите заеднички борби со другите народи во Југославија против големосрпската хегемонија и од скапите жертви дадени против заедничкиот фашиски окупатор, првото македонско Народно собрание изјавува во твое име оти македонскиот народ влегува како национално слободен и равноправен член во нова демократска и федеративна Југославија на принципите установени на II заседание на Антофашиското вече на народното ослободуене на Југославија (Авној) на кое му се признаја правата на на-

ционална слобода. Со това македонскиот народ станува градител на нова Југославија која е дело и израз на нераздруживото единство и братство на сите нејзини народи, и най-големата гаранција како за слободата на секој отделен народ така и за слободата на сите народи во Југославија заедно. Како дел на нова демократска и федеративна Југослсвија македонскиот народ станува сојузник на големите сили победителки.

Тргвајќи од вековните идеали на македонскиот народ, првото македонско Народно Собрание го прокламира пред цел свет своето праведно и неостапно сакане за обединение на целиот македонски народ на принципите на правото за самоопределување. Со това ке се тури крај на ропството на македонскиот народ во сите негови делови и ке се создадат условија за искрена солидарност и мир между балканските народи.

Бидејќи свесно оти фашизамот е најголемиот враг на малите народи и на славјанството, првото македонско Народно Собрание таржествено изјавува оти македонскиот народ нема да го остави оражието дори фашизамот со сите негови помагачи не биде исцело разгромен.

Борејќи се за слободата на македонскиот народ, првото македонско Народно Собрание ги прокламира правата на полна слобода и равноправност на сите народности во Македонија.

Македонци и македонки, бракја и сестри

Првото македонско Народно Собрание ги прокламира овија свети принципи во момент кога братската победоносна Црвена армија стапнува на германска земја и неза држимо оди кон Берлин, кога нашите англо-американски сојузници на запад го пробија атланскиот зид на Хитлеровата европејска зандана, кога сојузничките армии од југ настапуват кон Алпите, кога приказана со смелост

Титова армија се готви да тргни на Белград, Загреб, Љубљана, Сарајево и Скопје.

Првото македонско Народно Собрание ги прокламира овие големи принципи во сагласие со основните решениа на Московската и Техеранската конференција кои гарантираат правата на слободен живот на секој народ, ангажиран во борбата против фашискиот окупатор.

Во овија дни се решава садбата на нашиот народ за векови. Историјата ве поставила пред судбоносна проба. Од вас зависи да ли Македонија ке биде зандана за робови или слободна татковина на слободни лугје. Жртвите на вашите бракја и првоборци ве викат на последен јуриш. Сетнината наша и сетнината на нашата родина ве викат на последен, одлучен бој. Наредете се сите во народно ослободителниот фронт и докажете оти сте достојни синови на еден јуначен народ. Дигнете се сите против крвавиот окупатор и докажите оти сте способни да си ја спечелите слободата и изградите сами сетнината.

Македонци под Бугарија и Грција,

Обединението на целиот македонски народ зависи од вашето участие во гиганскиот антифашистички фронт. Само со борба против подлиот фашиски окупатор ке го спечалите правото на самоопределуене и обединение на целиот македонски народ под покровот на Титова Југославја, која стана слободна заедница на слободни и равноправни народи. Нека борбата на македонскиот Пиемонт ве одушеви за посмела борба против фашискиот поробувач! Нека патот на овој дел на Македонија стане и ваш пат, оти само тој води кон слободата и обединението на целиот македонски народ! Нека вашето участие во свеопштата антифашиска борба им даде живот на принципите прокламирани от првото македонско Народно Собрание и нека ги збрише искуствените граници кои разделија брат од брата, македонец од македонец.

Браќја арнаути, турци и власи,

Поробувачите на Македонија од вездeн сакале да ни разделат и скарат за полесно да ја владат нашата татковина и ги грабат нашите народи. Тешкото минало ни покажа оти интересите на нашите народи са исти, а нивната садба заедничка. Во овие решителни моменти сите ние изградуваме слободна Македонија. Каква Македонија изградиме, таква ке ја имаме.

Вашите синови учествуват во македонската војска и земат веке командни места. Вашите првоборци учествуват како пратеници — народни преставители во Народното Собрание. Првото Македонско Народно Собрание е прокламира слободата и равноп равноста на сите народности во Македонија. Мобилизирајте ги сите сили поскоро да ги оствариме неговите свети принципи. Учествувајте равноправно во борбата против окупаторот за да можете равноправно да учествувате во изградувајнето на слободна Македонија, — слободна татковина на сите народности.

Илинденци,

Крвавиот фашиски окупатор спекулира со вашите жертви и вашата крв. Тој срамно ги изопачува целите на вашата несебична борба во миналото. Тој се опитва да го сроза вашиот авторитет употребувајки ве како перде за страшниот грабеж и терор спроведуван над вашата земја. Тој подмукло се опитва во најрешителните моменти да го раздели нашиот народ на стари и млади.

Се исполнуват целите за кои вие сте се бориле. Македонија врви кон својата слобода, непостигнат идеал за кој хиладници ваши другари ги дадоа своjте животи во Илинденската епопеја. Вашиот првоборец и другар Димитар Влахов е еден од нашите водачи. Вашето мѣсто е покрај вашите синови и внуци. Напред во борбата за идеалите за кои вашата генерација се бореше а нашата ги исполнува! Напред на стари и млади за изградуване на слободна Македонија!

Македонска емиграцијо во Бугари'а,

Ропството на нашата македонска родина ве отдели од вашите кукји, од вашите блиски, од вашите села и градови. Тешката садба на вашата поробена татковина ве фрли во лапите на подлиот Кобурговски диктатор. Во мрачните завоевателни планови на крвавиот Кобурговски дворец на вас ви беше предопределена ролјата на воени провокатори на Балканот и на камшик во раците на тираните против слободолубивиот бугарски народ.

Ние, синовите на борческа Македонија везден сме правеле разлика между убијците од бандата на Иван Михајлов и честата македонска емиграција. Ние од везден сме знаели оти во вашите гради никога не престанало да бие едно чесно срце за нашата општа родина, оти нашите идеали са и ваши идеали, и оти во вас никога не угаснало желанието да се најдете пак во вашата слободна и незастрашена македонска татковина.

Првото македонско Народно Собрание ви испраќја пламени братски поздрави и ве кани во дружна борба за ослободување на Македонија и изградување на слободна Македонска држава.

Отфрлете ги самоназначените водачи около крволокот Иван Михајлов! Присаедините се кон нашиот народно-ослободителен фронт за избркување на фашиските поробители! Земете участие во ослободувајнето на општата македонска татковина! Дајте го својот дел во нејзиното изградувајне Нека нашата сплотеност стане остар одговор на сите поробувачки планови! Нека нашето единство стане страх и трепет за враговите на Македонија! Нека нашиот борчески патриотизам стане гаранција за подобра сетнина на нашата татковина!

Македонски работници!

Вие први разбравте оти фашизамот е ваш најголемиот душман, најсвирепиот поробител на вашиот народ и

вие први влеговте во светата борба против него. Зад секоја победа во оваја тригодишна борба се крие пожртвованоста на вашите првоборци. Секој успех во борбата со крвавиот фашиски окупатор е израснал од крвта на вашите другари.

Во слободна Македонија, во нова Југославија вие ке започнете еден посретен и подостоен за вас живот.

Во предвечерието на слободата ни еден ваш другар не смее да остане на страна од борбата. Напуштајте ги фашиските работилници, фабрики и рудници! Напуштајте ги фабриките во фашиска Германија! Влегувајте во вашата народно ослободителна војска и станите нејзин грабнак! Со своето масово участие станете првоборци на народно ослободителната борба! Со својата храброст станете гордост на нашиот народ! Со својата прикажана упоритост изградувајте ја слободна Македонија и станете нејзини најпредани творители! Направете од новата македонска држава истинска, слободна и праведна татковина на целиот работен народ.

Македонски селани,

Вие најдобро осетивте на сопствената кожа што значи фашиско ропство. Во овија три години плодовите на вашиот труд се грабеа и се грабат по најбезсрамен начин, а на вас ви остава само ропската работа, беда и бесправие. Фашиските повелачи ве оставија да живите само затова, да можете да работите за нивната војна машина. Од вашиот труд се гојат окупаторските грабачи, а вие останувете гладни, голи и боси. Фашизамот ви зеде се, а не ви даде ништо.

Во овија неколко месеци се решава садбата на македонскиот народ. Садбата на Македонија е садбата на македонските селани, дека вие сте најголемиот негов дел. Не давајте ги својте произведенија на фашистките изедници! Кријте го житото! Избивајте ги реквизиционите комисии! Палете ги фашиските општини! Не плакјајте дана-

ци на вашите поробители! Влегувайте смело во редовете на нашата војска! Станете сите како еден да ја извојуваме слободата и изградиме слободна Македонија!

Македонски младинци и младинки,

Вие бевте првата жертва на фашиските окупатори и вие тргнавте први во борба против него. Со својта прикажана храброст, вие дадовте пример како се служи на народните идеали. Вие денес го чините најборбеното јадро на нашата војска.

Во борбата што се води денес се изградува поарна младинска сетнина. Слободна Македонија вие треба да изградите. Со сите сили помогнете за спроведуењето на решенијата на АСНОМ и изградуењето на новата народна демократична власт во Македонија и нашата Македонска држава.

Борци од народно ослободителната војска на Македонија, партизани, војници, офицери, подофицери и политички работници,

Со вашата прикажана смелост вие го разнесовте македонското име по цел свет. Со својата беспримерна пожертвуваност вие му натеравте страв во коските на фашискиот окупатор. Со крвта на најдобрите свои другари вие е исписавте славната историја на македонскиот народ. Победата е близу, но требат уште напори да се извојува слободата на македонскиот народ. Во гиганската борба што се води денес вие не сте сами. Вие сте дел на славната народно-ослободителна армиа на Југолавија и како такви, сојузници на победоносната Црвена армија и на англоамериканските војски кои ги задаваат последните удари на фашискиот окупатор.

Запалените села по цела Македонија ве викат на освета! Поробениот македонски народ чека од вас слобода! Држете го уште поцврсто оражието спечалено со

крв, јакнете ја ушите повеќе вашата дисциплина и воена вештина! Дигнете го уште повисоко знамето на Гоце Делчев! Гответе се за последните удари по фашисткиот окупатор! Гответе се за ослободуење на Македонија.

Македонски мајки, жени и сестри,

Во оваја величанствена борба вие го дадовте својот крвав дел. Во слободата на македонскиот народ вие ке си ја спечалите и собствената слобода. Во утрешна слободна Македонија вие ке бидете нејзини слободни и равноправни строители.

Учествувајте уште помасовно во народно-ослободителна борба! Мобилизирајте ги сите свои другарки за борба на фронтот и работа во тилот. Борците на фронтот имат нужда од вашата подкрепа. Слободата на вашиот народ имат нужда од вашата помош. Изградувајнето на новата држава не може да се замисли без вашето равноправно участие. Прегнете ги сите сили за поскоро да ги остваримe принципите провозгласени од првото македонско Народно Собрание.

Македонски народе, браќја и сестри,

Зората на слободата изгрева! Од крвавата борба израсна веќе слободна Македонска држава во нова демократска и федеративна Југославија. Но борбата уште не е завршена. Прегнете ги сите сили да се истргне слободата што поскоро и да се сочуваат печалбите на сегашната борба, мобилизирајте ги сите снаги за изградувањето на нашата држава и направете од неја сретна татковина на сретен народ.

Се за фронт — се за победа!

Да живее првата македонска држава во нова демократска федеративна Југославија!

Да живее првото антифашистко собрание за народно ослободување на Македонија!

Да живее антифашисткото веке на народното ослободување на Југославија!

Да живее националниот комитет на чело со љубимиот водач на Југославија маршал Тито!

Да живее нераздружимото братство и единство на народите на Југославија!

Да живее народно ослободителната војска на Југославија!

ЗА АНТИФАШИСТКОТО СОБРАНИЕ ЗА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУВАНЕ НА МАКЕДОНИЈА:

ПРЕЗИДИУМ:

Председател: **Методи Андонов — Ченто** трговец от Прилеп;

Подпредседатели: **Панко Брашнаров,** учител од Велес и **Емануил Чучковъ,** директор на гимназија од Штип;

Секретари: **Љубчо Арсов,** банк. чинов. од Штип и **Др. Владимир Полежиновски** правник од Кичево;

Членове: **Венко Марковски,** поет од Скопје, **Цветко Узуновски,** работник од Преспа, **Богое Фотев,** земледелец од с. Бистрица — битолско, Ген-мајор **Михаилъ Апостолски,** командант на НОВ и ПОМ од Штип, **Страхилъ Гигов,** н-к персон. отдел на Гл. Штаб од Велес, **Петре Пирузе,** адвокат од Охрид, **Кирил Петрушев,** работник од Скопје, **Јонај Јоргов,** свештеник од с. Дреново, **Епаминонда Поп Андонов,** проф. од Струмица, **Генадие Лешков,** землед од с. Дреново — бродско, **Кемал Аголи,** студент од Дебар, **Лазар Соколов,** економист од Куманово, **Вера Ацева,** домакинка од Прилеп, **Камбер Хасан,** землед. од с. Д. Дисан, **Ацо Петроски,** кројач од Скопје, **Младен Георгиев Челопечки,** земл. од с. Челопеки, **Лилјана Чалјовска,** студентка од Битола.